

Dato: 19. juni 2000

## Notat om Benadir-befolkningen i Somalia

4/7-00

### Indledning

Nedenstående notat er dels udarbejdet på grundlag af Udlændingestyrelsens egne oplysninger om Benadir-befolkningen og dens forhold i Somalia, dels på grundlag af supplerende oplysninger indhentet i Nairobi hos bl.a. United Nations High Commissioner for Refugees – Branch Office for Kenya (UNHCR), United Nations Political Office for Somalia (UNPOS), War-Torn Societies Project – Somalia (WSP-Somalia), United Nations Development Programme for Somalia (UNDP - Somalia) og United States Embassy, Nairobi. Desuden er der indarbejdet oplysninger i notatet fra Udlændingestyrelsens fact-finding missioner til henholdsvis Mogadishu, Somalia i maj-juni 1997 og til Nairobi, Kenya, marts 2000, hvor Styrelsen bl.a. afholdt møder med repræsentanter for Benadir-befolkningen i Somalia. Notatet bygger endvidere på oplysninger fra en række skriftlige kilder. Det endelige notat er blevet udarbejdet efter konsultationer i maj og juni 2000 med repræsentanter for Benadir-samfundet i Danmark, som har haft lejlighed til at gennemse og kommentere notatet. Kommentarer og synspunkter fra disse møder er blevet indarbejdet i det foreliggende notat.

Hensigten med notatet er alene at oplyse om en række forhold, som er karakteristiske for Benadir-befolkningen i Somalia. Notatet indeholder ikke oplysninger om Benadir-befolkningen politiske, sikkerhedsmæssige eller menneskeretlige situation i Somalia.

### 1. Benadir-befolkningens oprindelse og udbredelse i Somalia

Benadir-befolkningen, dvs. de oprindelige indbyggere af bl.a. arabisk, asiatisk og portugisisk (europæisk) afstamning, der lever langs kysten i det centrale og sydli-

ge Somalia, har deres egen oprindelsehistorie, sprog og sociale organisation m.m. Disse forhold gør, at Benadir-befolkningen og det enkelte Benadir-medlem kan identificeres i forhold til den øvrige somaliske befolkning.

Der findes en lang række lokale betegnelser for de mange Benadir-befolkninger i Sydsomalia. Anvendelsen af den generelle eller overordnede betegnelse Benadir er af nyere oprindelse. En årsag til dette er muligvis en følge af borgerkrigen i Somalia, som har resulteret i en stærk fokusering på somaliernes klanmæssige tilhørsforhold.

Benadir-befolkningen lever hovedsagelig i kystbyerne Mogadishu, Merka og Barava langs det Indiske Ocean, men også i Afgoy-området nordvest for Mogadishu. Benadir-medlemmer kan således bedst identificeres i forhold til deres hjemsted, lokale ledere og personligheder og deres erhverv.

Der findes også Benadir-befolkninger uden for Somalia. Således findes der mindre grupper flere steder langs Afrikas østkyst, f.eks. i Malindi og Mombasa i Kenya, og på Zanzibar og i Dar-es-Salam i Tanzania.

Størstedelen af Somalias Benadir-befolkning lever i Benadir-regionen, dvs. i Mogadishu-området. De Benadir-medlemmer, der lever i Mogadishus Hamar Weyne-kvarter kaldes overordnet for Rer Hamar (eller blot Hamars) og de som lever i byen Barava kaldes Baravani (eller blot Baravans).

Der er ikke nogen speciel overordnet betegnelse for den Benadir-befolkning, der lever i Merka, dog forstået sådan at en Benadir fra Merka ofte vil blive betegnet med sit navn og derefter tilføjelsen "fra Merka". Dette kan finde sted såfremt denne person er født i Merka, men lever et andet sted, f.eks. i Mogadishu. Den Benadir-kilde som har bidraget til en del af oplysningerne i nærværende notat oplyste således, at han ville være kendt andre steder end i Merka under sit navn med tilføjelsen "fra Merka". En mere fremrædende Benadir-gruppe i Merka kaldes Druqbe.

Lokalt i Somalia betegnes Benadir-medlemmer ofte som "Somali Cadcad" af den øvrige somaliske befolkning, hvilket betyder "de hvide somaliere". Der er dog næppe nogle udpræget fysiske karaktertræk, der på væsentlige måder adskiller

Benadir-befolkningen fra de øvrige somaliske befolkning. Visse kilder omtaler dog, at Benadir-medlemmer kan have længere hår og en lysere hudfarve end de fleste somaliere i øvrigt.

Benadir-befolkningen er en af mange andre minoritetsbefolkninger i Somalia. Befolkningen har, ligesom andre somaliske befolkningsgrupper en egen såkaldt "oprindelsesmyte", dvs. en overlevering om deres egen oprindelse. En af de mest almindelige antagelser blandt Benadir-medlemmer er, at de nedstammer fra et ægteskab mellem en arabisk sheikh fra Yemen eller Oman og et medlem af de afrikanske befolkninger, der oprindeligt levede langs kysten ved Mogadishu. Selve navnet Benadir refererer til kystområdet ved Mogadishu, et område der igennem lang tid har været et traditionelt hjemområde for Benadir-medlemmer. Hovedstadsregionen i Somalia, dvs. Mogadishu og omegn hedder Benadir-regionen.

Der eksisterer ikke nogen statistiske oplysninger om Benadir-befolkningens størrelse før borgerkrigen i Somalia. Men det vurderes, at der før 1990 levede mellem 40.000 og 50.000 Benadir-medlemmer i Somalia. Mellem 30.000 og 35.000 af disse antages at have flygtet ud af landet som følge af borgerkrigen i Sydsomalia, som i høj grad gik ud over Benadir-befolkningen og andre minoritetsgrupper, der ikke kunne opnå beskyttelse af nogen af de somaliske klaner og som ikke selv var bevæbnede eller deltog i borgerkrigen. Mange Benadir-medlemmer i Somalia har været ofre for de somaliske klanmiliters vold, gentagne husransagelser og plyndringer, drab, voldtægter og bortførelser. Mange har mistet ejendom og andre værdier, og det er tvivlsomt om Benadir-befolkningen nogen sinde vil kunne genindtage sin tidligere position i det somaliske samfund.

De fleste Benadir-medlemmer flygtede til lande som Kenya, Yemen, Tanzania, Italien, Storbritannien, Schweiz, Pakistan, Oman, Saudi Arabien eller Iraq. Mellem 9.000 og 10.000 Benadir-medlemmer flygtede til Kenya og ca. 4.000 af disse er blevet genbosat i USA i 1995/96. Det antages, at der fortsat befinder sig 4.000 til 5.000 Benadir-medlemmer i Kenya. Ikke alle af disse er registreret som flygtninge af UNHCR. Muligvis opholder nogle sig i f.eks. Mombasa som selvstændige forretningsfolk.

## **2. Kendte stednavne m.m. i Mogadishu**

Der findes en række mere traditionelle Benadir-navne eller betegnelser for de bykvarterer, pladser, moskeer, biografer og øvrige lokaliteter i Mogadishu (især Hamar Weyne, men også i Shinganii) hvor disse befolkninger lever. Disse betegnelser er alment kendte af Benadir-medlemmer.

### **Hamar Weyne-distriktet**

#### *Steder og kvarterer*

Beytu-Ras, Raqayda (kendt forretningsområde), Koodka (et kendt marked), Awo-Aweyska/Awow Aweeska (et bykvarter i nærheden af havet), Caadiga (forretningsområde), Hooshaanka (beboelsesområde) Abdalle-Shideya, Afar-Iridod, Jirde-Hussein, Yoobsan, Miiska-Malayga, Da'areey/Dacaareey (kendt bykvarter), Baasa-Mudug, Buur-Fuul, Bagdad, Via-Roma, Ex-Posta og Manya-Fuulka.

#### *Moskéer*

Arba Rukun (Mogadishus ældste moské, ligger i centrum af byen), Jaama'dda/Jaamacda (Benadir-befolkningens vigtigste moské), Awooto Eeddaay, Cadiga Aa Xaaji Muuse, Aa Shukhrumaani, Aa Dhabariyow og Aa Fakhruudiinka.

#### *Biografer*

Misiyonii, Banaadir, Super, Hamar og Centrale.

### **Shinganii-distriktet**

#### *Steder og kvarterer*

Uruba, Madbba'adda Qaranka, Sharrif Abow.

## **3. Sprog og dialekter**

Benadir-befolkningens sprog kan opdeles i to hoveddialekter, som ikke tales af den øvrige somaliske befolkning, dvs. af de somaliske klaner. Benadir-befolkningen i Mogadishu- og Merka-området taler en dialekt der er præget af arabisk, mens Benadir-befolkningen i Barava og længere sydpå taler en dialekt som er præget af kiswahili. Alle Benadir-medlemmer forstår dog hinandens sprog.

Somaliere i øvrigt, der har levet med eller er venner med en Benadir-person vil kunne tale og fuldt ud forstå Benadir-befolkningens egne dialekter.

Benadir-dialekten fra Barava er næsten identisk med Bajuni-befolkningens sprog kibajuni, som tales af Bajuni-befolkningen i Kismayo og på Bajuni-øerne syd for Kismayo.

De fleste mandlige Benadir-medlemmer kan læse og skrive, men kvinderne, der ofte er hjemmegående husmødre og ikke har nogen uddannelse, kan som regel ikke læse og skrive. Bemærk at Benadir-kvinder ofte vil have vanskeligt ved at oplyse om forhold, der ikke vedrører rent lokale forhold, dvs. forhold i deres egen bydel. Netop på grund af Benadir-befolkningens lave status i det somaliske samfund vil Benadir-kvinder ofte holde sig for sig selv og kun bevæge sig omkring i deres eget lokalområde.

#### **4. Benadir-befolkningen og undergrupper ("klaner")**

Benadir-befolkningen klassificeres mere efter deres hjemsted i Somalia end i forhold til en overordnet klanstruktur sådan som det er tilfældet med en stor del af den øvrige somaliske befolkning, der er organiseret efter bestemte genealogier.

Benadir-befolkningen kan dog opdeles i en række grupper og undergrupper, som er velkendt af ethvert Benadir-medlem i lokalområdet. Mange vil endvidere kende betegnelserne på en række andre Benadir-grupper i de øvrige Benadir-områder i Somalia. Nogle af grupperne findes i alle de byer, der bebos af Benadir-befolkningen, nemlig Mogadishu, Merka og Barava og Afgoy. Der kan dog også findes Benadir-medlemmer andre steder, men kun i begrænset antal.

I Mogadishu lever Benadir hovedsagelig i de to bydele Shinganii (Shangani) og Hamar Weyn (Laba Hamar). Der findes dog Benadir-medlemmer andre steder i byen, f.eks. i Sheikhal Gindershe hvor de kaldes Aw Garweyne efter deres stamfader, og i Gezira-området ved Mogadishus lufthavn, hvor de kaldes Aw Baa Hassan (kendt for produktion og salg af salt). Desuden findes der som tidligere nævnt en Benadir-befolkning i Afgoy-området, som er et typisk landbrugsområde.

### **Shinganii-distriktet**

- 1) Yaacuub
- 2) Asharaaf/Asharaf (ikke at forveksle med Asharaaf-klanen, som bl.a. findes i Gedo-området)
- 3) Camuudi/Amudi
- 4) Saddex Geedi
- 5) Reer Maanyo
- 6) Reer Abokarow
- 7) Reer Shirkh
- 8) Reer Ali Moh
- 9) Reer Nur Sadiq
- 10) Abdisamad
- 11) Rer Begedi
- 12) Rer Islaw
- 13) Eritraen

Asharaaf-gruppen i Shinganii består af følgende undergrupper:

- 1) Sadu Din
- 2) Sharaf Din
- 3) Badru Din
- 4) Zuber Din

Benadir-grupperne Yacuub og Saddex Geedi betegnes som såkaldte "black-skinned". For længe siden (uvist hvornår) blev disse to grupper optaget i Benadir-befolkningen.

**Hamar Weyne-distriktet**

- 1) Dhabarweyne
- 2) Moorshe Iskaashato
- 3) Bandhabowr/Bandhabow
- 4) Moorsho Askarey
- 5) Shanshii/Shansi
- 6) Reer Aw-Shujaaw
- 7) Shukureera
- 8) Godmane/Gudmane
- 9) Reer Bandali
- 10) Qalmashube/Qalin Shubato (meget kendte guldsmede)
- 11) Reer Anabulo
- 12) Faqi
- 13) Qamarshid
- 14) Rer Manyo
- 15) Arab
- 16) Asharaf
- 17) Indiana
- 18) Bakistani
- 19) Rer Sheikh

De første 4 grupper betegnes som såkaldte "black-skinned".

**Afgoy-området**

- 1) Bagadi

2) Geledi

**Merka**

1) Doruqbe

2) Daaf-Alulay (Jareer, dvs. Bantu-beslægtede)

3) Reer Maankalow

4) Aw-Abaal

5) Asharaaf Sa'dudin

6) Nur Sadiq

7) Barytu Raas (negroid – arabisk)

8) Reer Ahmed Nur (kendt som den første Benadir-gruppe, der fandt på at blande det såkaldte Ghee (smør) med vand og dermed skabte en eksportvare til især Saudi-Arabien).

9) Asharaaf (består af to grene kaldet henholdsvis Hassan og Hussein. Disse to grene består af et stort antal undergrupper, som der ikke redegøres for her).

10) Jilib Marka (kendt for vævning og fiskeri)

11) Bandhawow

12) Gezira

**Barava**

1) Hatimi

2) Reer Bidi

3) Waali

4) Shangamas

5) Goigal

6) Dafarad



7) Huntuba

8) Waril

9) Daqtire

Grupperne Hatimi, Reer Bidi og Waali betegnes som såkaldte "white", mens resten betegnes som "black-skinned".

Det bemærkes, at Baravane-medlemmer også findes i Mogadishu (Via Roma-området) og i Merka.

## **5. Benadir-personligheder**

Et Benadir-medlem vil normalt være i stand til at nævne nogle fremtrædende personer og repræsentanter for Benadir-samfundet. Der kan f.eks. være tale om personligheder indefor handel, religiøse anliggender, kunst, håndværk og politik. Nedenstående personligheder er med få undtagelser alment kendte af Benadir-medlemmer.

### **Personligheder indenfor religiøse forhold (alle er afdøde)**

- 1) Sheikh Suffi
- 2) Sheikh Qassim Al-Barrawi
- 3) Sheikh Nur Hussein
- 4) Sheikh Aweis Al-Qadiri
- 5) Sahrrif Shanyaalow
- 6) Sheikh Aw-Osman.
- 7) Sheikh Faqi Bora
- 8) Au Murrad
- 9) Sheikh Baahassan (Aabaahassan)
- 10) Sheikh Aw Garweyne
- 11) Sheekl Ahmed Haji

**Personligheder indefor handel og erhvervsliv**

- 1) Jaffar Beder
- 2) Haji Abbas
- 3) Buwé Maye
- 4) Haji Saleh

**Personligheder indenfor kunst, musik og teater**

- 1) Amin Aamir (kunstner)
- 2) Ahmed Naji Sa'ad (musiker)
- 3) Likar Jeesto (musiker)
- 4) Luul Jeylani (musiker)
- 5) Aweis Khami Mabuse (musiker)
- 6) Aw-Koombe (teater)
- 7) Aw-Kuku (teater)
- 8) Awes Geedow Diinle
- 9) Dr. Raafi
- 10) Shankar

**Kendte politiske personligheder eller ældrerepræsentanter for Benadir-grupper**

*Mogadishu:*

- 1) Sharif Zen (tidl. minister i Siad Barres regering)
- 2) Haji Omar Sujad
- 3) Dhere Haji Dhere

- 4) Sheikh Aba (en meget magtfuld person fra Shanshii-gruppen)
- 5) Abukar (med kælenavnet "No. 50")
- 6) Haji Mohamed Hussein
- 7) Sayid Bargash (var leder af Benadir-befolkningen da italienerne overtog Mogadishu, et museum i Shinganii er opkaldt efter Bargash – dette vil alene folk med en vis uddannelse vide)
- 8) Advokat Rajis (kendt politiker)

*Barava:*

- 1) Haji Omar Shekow
- 2) Sheikh Abou
- 3) Sharif Quluteyn
- 4) Sharif Sheilila
- 5) Sharif Modhir

*Merka:*

- 1) Sharif Hassan Burful
- 2) Sharif Nur Lel
- 3) Sharif Abo Hassan
- 4) Sharif Ade Mohammed Dini
- 5) Buutaabati

## 6. Kendte udtryk, ordsprog (vedrørende Merka) og Benadir-ceremonier og fester

### *Udtryk og ordsprog fra Merka:*

Der findes flere ordsprog og sproglige vendinger, som anvendes lokalt af Benadir-medlemmer i Merka, men som ikke kendes af Benadir-medlemmer fra f.eks. Mogadishu og Afgoy.

*Dhayis kadhele dham sukudheliha!* – den som spiller med sit tøj bliver kold!

*Bisha doone!* – jeg ønsker vand!

*Halib doone!* – jeg ønsker kød!

*Geber doon halinkadaro!* – jeg vil gerne have en pige at gifte mig med!

Desuden er der en række ordsprog, som anvendes i Merka ved forskellige lejligheder (men mest af ældre personer), f.eks.:

*Warsame walaloobi farmaga alihis gabe* = et udtryk, der anvendes når f.eks. tre personer skal dele noget, men den ene får ikke noget! Ordsproget betyder, at nogle står sammen mod en anden og hans skæbne er derfor i Allah's hænder! Udtrykket anvendes af den forurettede person.

*Farhaan misfayo fuka lagafirsahal faluusa loo fardhama faya fifirha* – er et udtryk, der anvendes når et Bantu-medlem vil gifte sig med et Baravana-medlem fra Merka, hvilket kun sker, når Bantu-medlemmet er velklædt og dermed giver indtryk af at være relativt velstående.

Der findes et antal ceremonier/fester eller kulturelle begivenheder som er karakteristiske for Benadir-befolkningen og som ikke forekommer hos de andre somaliske klaner. To er disse kaldes henholdsvis "Stunka" og "Astaqfirow".

### *"Stunka"*

Betegnelsen for en høstfest, som fejres hos Benadir-befolkningen i Afgoy (det er et typisk landbrugsområde). Festen udtrykker sig bl.a. i en slags duel, hvor man slås med stokke. Denne fest er meget berømt og kendes stort set af alle Benadir-

medlemmer i Somalia. Festen varer i tre dage, hvor begrebet "Shir" også indgår. "Shir" betegner en ceremoni på festens anden dag.

#### *"Astaqfirow"*

Betegner en årlig fest i forbindelse med monsunen. Festen eller ritualet består i, at der slagtes dyr på stranden, og har til hensigt at bringe den evindelige vind ved kysten til ophør.

Desuden findes et par traditionelle danse, som er karakteristiske for Benadir-samfundet, men som måske ikke længere kendes af alle Benadir-medlemmer:

#### *"Kawewey"*

En traditionel dans hvor begge køn deltager. Denne dans finder ofte sted i forbindelse med bryllupsfester eller andre festlige lejligheder. "Kawewey" er også en typisk "bantu"-dans.

#### *"Daanadaana" eller "Sharak"*

En dans der anvendes i forbindelse med festlige lejligheder. Denne dans er af arabisk oprindelse.

## **7. Erhverv**

Der er som regel alene den mandlige del af Benadir-befolkningen, der arbejder uden for hjemmet (husholdet), men der er dog kvinder, der arbejder uden for hjemmet eller har egen forretning.

Der findes kun få Benadir-medlemmer tilbage i Somalia, men i alle fire "Benadir-byer" Mogadishu, Merka, Barava og Afgoy opholder der sig fortsat Benadir-medlemmer. De lever stort set alle – men nok mest udpræget i Mogadishu – i frygt og holder lav profil. Tidligere var det almindeligt, at Benadir-medlemmer f.eks. kørte omkring i bil i Mogadishu, men der er der ingen Benadir der gør i dag.

Benadir-befolkningen er et typisk erhvervs- og handelsfolk, med en lang og velkendt tradition indenfor erhverv såsom vævning, broderi, skrædderi og skomager. De er også kendte for at fremstille parfumer. De er også kendte som handlende i

guld, klæder og hatte, f.eks. de velkendte islamiske Hijaab-klæder (en slags stort sjal der dækker håret og skuldrene) for kvinder og Khamis-klæder (en kjolelignende dragt) for mænd.

Benadir-medlemmer fra Barava (Reer Baravani) er især berømte for at være skomagere, men en del er tillige kendte forretningsfolk.

Benadir-medlemmer fra Merka er ligeledes kendte som forretningsfolk, men også for at være busejere og beskæftigede i transportsektoren i øvrigt. Skomagerne i Barave er berømte for deres håndværk som betegnes "Kabo Barave", hvilket betyder Barave-sko.

Folk fra Mogadishu (Reer Hamar) er også forretningsfolk i import- og eksportvarer, butiksejere, skræddere og tøjdesignere. Et meget karakteristisk produkt er de såkaldte "Dhiinsoole", som er store lagener.

Medlemmer af Benadir-befolkningen ejer aldrig dyr, dvs. kameler, geder eller får. Derimod er der enkelte, som ejer jord, der dyrkes af dem selv eller af andre. Det bemærkes, at det dog er meget sjældent, at et Benadir-medlem har landbrug som hovedbeskæftigelse. Dette forekommer dog i f.eks. Afgoy.

Der findes en del Benadir-medlemmer der er fiskere og selv har både. De fisker såvel haj (tørrede hajfinner er en luksuriøs eksportvare) som almindelige spisefisk.

## **8. Kendte spiser og betegnelser for forskellige fisk og fiskeudstyr, som kendes af Benadir-fiskere**

Der findes en række spiser, som er kendte af de fleste Benadir-medlemmer. Nogle betegnes som lækkerier, nogle spises i forbindelse med morgenmaden og andre er egentlige retter. Shuushuumow (en lille kage), Shabaati (et brød), Kalaamuudo (en dej af vand og mel som sammen med kød udgør en ret), Liimo Ajaar (en dessert med citronsmag) Dhangalow (en bitter spise, som spises af gravide kvinder).

Mashmash, Samusa, Khakalow, Kawaab, Burmashar og Katitow er også retter der er kendte af Benadir-medlemmer.

Det er almindeligt, at Benadir-medlemmer spiser fisk i modsætning til de fleste andre somaliere. Bl.a. derfor er følgende betegnelser for forskellige fisk almindeligt kendte blandt Benadir-medlemmer:

Tartabo, Saanfid, Huruf Yuumbi, Jeedar, Maguungi (en ål-lignende fisk, spises ikke), Daambiri, Madaxdhagax og Khashkhash (en fisk med giftpigge, spises ikke).

Der findes forskellige betegnelser for fiskeudstyr, som kendes af personer der er tilknyttet fiskerierhvervet (mange kvinder vil muligvis ikke kende disse betegnelser):

Cilimo (typisk fiskenet), Jilab, Saab og Cantalaal.

## **9. Blandede ægteskaber og børn af blandede ægteskaber m.m.**

Blandede ægteskaber mellem medlemmer af Benadir-medlemmer og medlemmer af de øvrige somaliske klaner er relativt sjældne. Under normale omstændigheder udgør et sådant forhold ikke automatisk et problem for den enkelte part i et blandedt ægteskab, men der kan være undltagelser. F.eks. kan en somalisk kvinde, der er gift med et Benadir-medlem risikere at blive "set ned på" og dermed risikere overgreb fra andre somalieres side. Dette kan især forekomme i landdistrikter, hvor traditioner er stærkere end i mere urbane sammenhænge.

Børn af blandede ægteskaber vil automatisk tilhøre faderens slægtskabslinje.

## **10. Kilder**

Anonym Benadir-ældrerepræsentant i Nairobi, marts 2000

UNHCR Nairobi, Protection Section, april 2000

War-Torn Societies Project, Nairobi, januar 1999 og marts 2000

Benadir-samfundet i Danmark, juni 2000

Embassy of the United States of America, Nairobi, marts 2000

UNDP-Somalia, Nairobi, marts 2000

UNPOS, Nairobi, marts 2000

Benadir-repræsentanter, Mogadishu, maj 1997

Dr. Ismail Jum'ale Human Rights Organisation, Mogadishu, maj 1997

Lee Casanelli: *Victims and Vulnerable Groups in Southern Somalia*, Research Directorate, Documentation, Information and Research Branch, Immigration and Refugee Board, Ottawa, Canada, May 1995

Udlændingestyrelsen: *Rer Hamar i Mogadisho*, 5. november 1993.

Udlændingestyrelsen: *Notits om Benadir-befolkningen i Somalia*, januar 1999.